

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Oaste veche — ostași noi.

Armata veche, de două ori milenară, a clerului Bisericii lui Hristos, armată mai veche ca însași instituțiunea pe care o apără, an de an se primenește cu recruți noi, cu puteri tinere, cari au să înlocuească pe soldații cari nu-s în stare a mai purta armele blândetei, a păcii, a iubirei și a jertfirei de sine cu cari se apără de „văzuții și nevăzuții vrășmași“ turma lui Hristos.

E vremea când se aleg recruții pentru mica oaste — mică în proporție cu clerul Bisericii universale, dar mare și puternică în raport cu numărul credincioșilor noștri — ce de 211 ani cu ne mai pomenită trudă, cu iubire caldă, cu energie de fer și cu iertfă fără păreche poartă grija turmei românești unite cu Roma. Ca în toți anii mai dincoace, așa și acum se prevede și-reagul mult la număr al doritorilor de a luă asupra-le jugul și sarcina vestirii Evangheliei, a propoveduirii adevărului veșnic. Imbucurătoare e oare aglomerarea aceasta spre porțile Seminarului bătrân cuprinzător de atâtea inimi tinerești?

Statul maior al oastei noastre alege pe cei mai buni dintre aspiranți, pe cât se poate erua aceasta din unicul criteriu ce-i stă la dispoziție — atestatul de maturitate al reflectanților. În cei patru ani de pregătire viitorul ostaș al Mântuitorului în școala de preoție a Blajului aude și vede numai învățături, îndemnuri, pilde acomodate a-l apropia de idealul preotului român în veacul atât de dușmănos credinții și atât de amical pentru tot ce tinde la dezastrul aceleia. În cei patru ani ai novitiului ascultă, învață, practizează acte, primește mijloace suprafirești spre a-și întări credința, spre a-și clădi căsulia virtuților pe

piatră trainică, spre a se familiariza cu spiritul apostoliei, cu un cuvânt spre a deveni membru harnic, luptător neclătit, ostaș brav al armatei noastre: preot român ideal în veacul al XX-lea. Și cu toate aceste când sosește vremea înrolării faptice, când dela filele și cărțile școlii de ucenicie trebuie să treacă la toiagul apostolatului, când peste haina lungă de levit ar trebui să îmbrace odăjdiile serviciului activ, când din ceace au cules ei în patru ani petrecuți în florăria virtuților și a caracterelor apostolice ar trebui să împartă celor ce de ani de zile își așteaptă „popă“, o atunci candidații atât de sprinteni astăzi în a solicita un locșor în seminarul teologic, atunci sunt atât de șovăitori, atât de răzleți, cât nu este aceea neua magică, care să-i mai poată întruni la un loc și să-i poată îndulci și îmbărbăta a porni pe câmpul de luptă al preotului român de astăzi, unde așteaptă pe alocurea demoralizare, necredință, răutate omenească, airea alipirea de Biserica o întunecă ambiția și îndărătnicia, dar pretutindenea vor afla întunec, sărăcie și răceală, cărora au să opună însufletire, muncă, zel, pricepere, iubire, abnegare, curaj, tărie sufletească și nădejde în Cel ce i-a uns slujbași ai săi. Puțin cunoscători a primejdiilor prin cari trece Biserica noastră, așisderea puțin orientați asupra datorințelor preotului în mizeria istovitoare ce ne apasă turma, dela tinerii noștri nu prea putem aștepta să se determine la cariera preotească călăuziți de principiile mai sus expuse. Privirea lor se învârte în cadre lăturalnice, ei caută la vieața preotului, sub aspectul congruei, a pretinsei comodități și a prea des repetitei: ne responsabilități. Datorința de a abate judecata lor dela considerațiile aceste și a o mână în alvie dreaptă

o au părinții, în cea mai mare parte preoți, cari nu ar fi iertat să-și dea fiii la Teologie numai ca să scape de spese, ori ca să le fie urmași în parohie, să le moștenească moșia, casa, boii și caii și — eventual — neglijința lor în ale preoției, ci, când îi îndeamnă să îmbrace reverenda clericală, ar fi datori să aibă în vedere ca sub reverenda aceea să se formeze un mărturisitor devotat cu vorba și cu fapta al Evangheliei, un bun administrator — nu numai al porțiunei canonice și a moștenirii părințești — ci și a Tainelor lui Hristos, mijloacele darului dumnezeiesc, prin care să se mântuiască și pe sine și pe cei ce îl ascultă“ (II. Tim.). La locul acesta ne mai gândim și la profesorul de religiune a gimnaziului din Blaj, a cărui absolvenți se prezintă în număr mai mare cu concursul lor înaintea Conzistorului plenar din 15 August, ce rol frumos îi revine aceluși profesor pe terenul acesta!

Aplicarea spre comotizare, frica de greutățile vieții, lipsa spiritului apostolic și ne iubirea de osteneală a multor leviți și iarăș dorul de a obține — deodată cu darul preoției — anumite avantajii materiale, a altora din fiitorii clerici, e cauza că credincioșii noștri sunt fără păstori, că 2—3 parohii vecinașe sunt vacante nu puțină vreme, că tinerii ieșiți din Seminar își petrec anii cei mai frumoși ai entusiasmului și învăpăerii idealiste în proza sarbedă de materialism a cancelariilor advocatiale scl. La aceleși cauze se pot reduce aparițiile — din fericire puțin — că cutare preot tinăr interpretează nota modernă a preotului de așa că nu-i este permis (preotului) a umblă pedestru și prin urmare el din parohia sa nu iasă la nici o funcțiune în alt sat până nu i-se pune la dispoziție trăsură pe

plac, nici la moribund nu merge, în caz de lipsă extremă, până nu i-se face hatârul; iar altul deneagă supunerea obligatoare și nu primește numirea la nici un oficiu, pentru că el a intrat în Seminar cu propusul să fie — nu preot al arhidiecezei — ci preotul unei parohii anume.

Biserica noastră, traților aspiranți la înalta treaptă a preoției, nu vă poate oferi așternut cu covoare moi de moliciune, nici drumuri pardosite cu marmoră și bulevarde luminate cu schintei electrice, nici trăsuri pe arcuri nu ne poate pune la dispoziție: cui îi fuge firea la deastea, fugă de Seminar, meargă ori în câtrău, lasă-l Seminarul acela, cari au voie și pricepere, ca la timpul său ei să ducă în negura satelor noastre schintea luminii divine a credinței, ei să le lumineze cu lumina învățăturilor religioase și cu lumina culturai adevărate; lasă-l acela, cari nu caută ticneală moloșitoare, ci sunt gata a asuda, a alerga, a munci, a suferi și a răbda, cari sunt gata a-și purta crucea fie cât de grea și sunt destoinici a se avânta în toate căile și în toate luptele „cu crucea 'n frunte“; lasă-l acela, cari își închină forțele și-și supun voința Capului bisericesc, cari vreau să lupte cu înțelepciune, cu bărbăție, cu însuflețire, cu spirit

de jertfă și cu dragoste ferbinte pentru trezirea conștiinței religioase adevărate (nu superstițioase!) a poporului nostru, pentru nobilitarea moravurilor, pentru stârpirea vițiilor, pentru alungarea întunerecului, pentru răspândirea luminei, pentru înpământenirea virtuților creștinești și românești, pentru nutrirea iubirei între om și între Dumnezeu și între oameni, cari toate, toate — și altele multe — constituie datorința ostașului, care intră sub steagul armatei ce luptă în semnul Crucii lui Hristos!

Bisericii noastre, iubitorilor frați, în vremurile grele de astăzi îi trebuie luptători apostolici, zeloși, conștiențioși, săturați cu abnegare sfântă și cu iubire divină, cari își cunosc chemarea și o împlinesc fără controlă severă, din iubire față de Dumnezeu, față de binele trupesc și sufletesc a poporului și față de binele său propriu. Simțiți voi zvâcnind inimile noastre juvenile de focul acestei iubiri? Dacă inima voastră bate mai tare pentru bunuri efemere, nu o împăturați în reve-reandă, iar dacă arde de dorul luptei ce v'am descris, ajutorul Domnului fie cu voi în stăruințele voastre de a fi primiți în tabăra noastră!

(v.—u.)

Obiceiuri păgubitoare.

E un lucru constat, cumcă superstițiunea a jucat și joacă încă și în timpul de față un rol însemnat în viața popoarelor, fie acele creștine ori păgâne fără deosebire. Nu voiu cerea să arăt cauza acestui fenomen, tin însă să constatez cumcă cu cât un popor înaintea în cultură, înțeleg cultura religioasă, cu cât ajunge să cunoască mai bine pe Dumnezeu și poruncile lui, cu atâta superstițiunea dispăre și în consecință se pierd și obiceiurile, cărora dânsa le-a dat naștere.

Un astfel de obicei pe care superstiția l-a introdus la poporul nostru este obiceiul de a atribui unor anumite zile ale anului puterea de a influența asupra schimbărilor atmosferice, asupra grindinei, și în urmare a le țineă acele zile ca zile cu primejdie și a le serba prin abținerea dela lucrul câmpului. Astfel de zile sunt *Joile până la seceriș* începând de primăvara, *ziua a doua, a treia și a patra după Sânpetru, Foca și altele*. De ar fi aceste sărbători iarna tot ar mai merge, dar după cum se vede, cad în anutimpul când lucrul câmpului reclamă mai stăruitor brațe de muncă, și când o singură zi jertfită lenei, aduce pagube ce nu se pot calcula. A cerea să le dai ceva bază religioasă acestor sărbători, a le explica cum fac unii ca pe niște voturi făcute de părinți ori strămoși pentru scutirea țarinei de grindină, nu are nici o rațiune, după ce e lucru știut, că la materia votului să recere să fie lucrul promis ceva mai bun ca contrarul său. Și răul acesta cu atâta este mai mare, cu cât sunt și între preoți chiar, unii, cari cercând să-și câștige popularitate ieftină, prin lingușirea defectelor poporului, le aprobează, și ca să nu se vatâme „susceptibilitatea poporului“ ori pentru alte câștiguri materiale

FOIȚA.

Din cuvintele credinții.

Rostul credinții de Ioan Georgescu.

(Continuare și fine).

Și acum pentru a putea deslega mai cu ușurință nodul cel greu al acestor lucruri, să ni-se îngăduie a aduce mai întâiu o poveste care încă cerea să deslege rostul vieții.

Ci-că, într'o liniștită după amiază de vară, codrul, cu întreg poporul lui de cântăreți, săturându-se, pe semne, de cântec și de voie bună, s'a cufundat într'o tăcere adâncă sărbătorească:

Dar se știe, că liniștea și pacea adâncă trezesc gândurile cele adânci.

Așa și codrul nostru, având toată liniștea și pacea, a prins a se frământa de un gând adânc și chiunitor și anume: *care-i rostul vieții?*

Gândul acesta mare trecu, ca o înflorare prelungă, prin întreg cuprinsul codrului: prin gingașa floriceică, ca și prin bătrânul ștejar; prin firicelele de iarbă, ca și prin brazii cei înalți...

În cele din urmă un flueraș nebun, ne mai putând îndura chinul aceluia gând, sparse tăcerea aceea adâncă și sărbătorească, dădu glas chinului și nedumeririi sale, și se întreabă: *care-i rostul vieții?*

Intreagă împrejurimea rămase uluită, pe o clipă, de îndrăzneala fără seamăn a fluierașului...

Ci reculegându-se nu peste mult *ciocârli* răspunse cu o poruire firească, că *vieța'i cântec și voie bună*.

Intr'aceea însă, iată, că se ridică în dreptul unei tufe o grămăjoară de pământ, ca și cum ar fi desgropată de un plugușor nevăzut, și un amărât de *sobol* ar voi să-i răspundă, par'că, *ciocârlii*: Nici vorbă, *vieța* nu-i cântec și voie bună, ci *luptă necurmată cu puterile întunerecului și ale adâncurilor...*

— Nu-i adevărat — părea a zice un *vultur* falnic care se ridică în retiri mărețe către înălțimile nesfârșite ale văzdubului — *vieța'i slobozenie, stăpânire și avânt...*

Dar nici nu sfârși bine vorba vulturul, când, iată, că un *fluturel*, ușurel sburând, desmierdă floare de floare, sărutându-le dulce, și dând a înțelege astfel, că *vieța'i bucurie și desfătare...*

— Ba n'o fi chiar așa — se gândea în apropierea fluturașului harnica *albină*, care culegea mierea florilor — *vieța'i muncă și desfătare...*

— Desfătare și plăcere puțină-i hărăzită pe lumea asta — suspină cu durere jos în țărina neobosită *furnică*, căsnindu-se să aducă un fir de paiu de trei ori mai lung decât ea — *vieța'i mai mult o munoă și osteneală neîncetată...*

Indemnându-se astfel de pilda animalelor, au prins a se întrebă și lămurii asupra rostului vieții lumea plantelor, precum și cealaltă lume a celor neînsuflețite, arătându-se și aici cele mai felurite păreri: Brazii cei înalți spuneau, că *vieța'i nizuință* către cele înalte, pe când smeritele ierburii de jos ziceau că *vieța'i închinare* înaintea unei puteri mai mari; plantele mlaștinilor și ale deșerturilor credeau că *vieța'i stingere și pierire încetată*; și așa mai departe... Ba nu au putut rămâne fără de graiu nici norii și apele curgătoare: Norii, plângându-și jos pe pământ picurii de ploaie, ziceau că plâns este *vieța* în aceasta vale a lacrimilor; râurile spuneau că *vieța'i trecere și scurgere*, de aceea mai bine-i dacă se îngroapă în mare, în marea vecinicii; iar marea la rândul ei, cu undulările ei nesfârșite, părea a zice că *vieța'i o neîncetată creștere și scădere*, o vecinică luptă după libertate...

Aceasta este povestea despre rostul vieții.

În acest fel au cugetat asupra rostului vieții în lumea animalelor, a plantelor, și a celor neînsuflețite; adevărat în acest fel cugetă povestașul și cu el dimpreună, poate, mulți alții...

Numai cât rostul vieții nu este nici unul din câte s'au spus și s'ar mai putea spune în povestea aceea; ba ce e mai mult: rostul vieții nu-l fac nici chiar toate fărămele de adevăruri câte s'au spus la olaltă; toate cuprind câte ceva, dar nu cuprind tot ce trebuie cuprins.

ce le vin din ele ca elăci etc. nu numai fac liturgii ca în zile de sărbătoare în biserică, ci aranjează și procesiuni la țarină, cum se face spre pildă în vicariatul Rodnei a doua și a treia zi de Sâmpetru.

În timpul de față, când chiar biserica romano-catolică, care are un număr mai restrâns de sărbători, s'a convins cumcă trebuie dată clasei muncitoare posibilitatea de a-și folosi brațele cât mai mult pentru câștigarea celor de lipsă spre train. Între împrejurările de viață schimbate, și prin capul suprem al ei Pontificele Roman a redus numărul sărbătorilor, cred cumcă ar fi sosit timpul, ca și poporul nostru să fie adus la convingerea, cumcă Joile nu au nici o putere de a influența schimbările temperaturii, nici Foca, și că Sâmpetru e sărbătoare, dar numai ziua primă, nu patru zile, și că Dumnezeu pofteste să-i jertfim cele mai bune ale noastre, nu cele mai slabe, să-i jertfim cugetele minții noastre și simțemintele inimii prin lucrarea de fapte bune, nu prin nelucrare și lene, și că sunt a se folosi bine cele câteva luni de vară, în cari trebuie să-și câștige cele de lipsă pentru iarnă, lăsând deoparte obiceiurile sale păgubitoare moștenite din vremi patriarhale.

Omicron.

Controlul în biserică. S'a accentuat în „Unirea“ că controlul în biserică nu ar fi suficient. Se poate, dar numai controlul omenesc nu mult spor va aduce. Dacă cineva își împlinește datoria numai din respect către cei mai mari, acela nu va produce ceva însuflețit, faptele lui vor fi moarte, face ceva la ochi, ca să nu i-se poată zice că nu a făcut. Ceea ce produce înaintare și viața este însuflețirea pentru cauză, și asta nu se poate impune prin nici un control, ci trebuie să-și aibă izvorul în sufletul preotului. Preotul convins despre adevărurile în a că-

ror serviciu s'a pus, își va împlini cu conștiințioasă și însuflețire toate agendele, sale, nu pentru ca să primească laudă dela oameni, nici pentru a încununa pedeapsa, ci pentru a satisface după putință voiei aceluia, care va răsplăti fiecăruia după faptele sale; va năzui spre mărirea aceluia, la acărui altar servește; iubirea lui Dumnezeu și a deaproapelui nu o va pierde nici când din vedere, chiar și dacă ar avea să sufere.

Oare controlul omenesc a săvârșit faptele sublime? Istoria ne spune că nu. Credința cea tare în Isus Hristos, zelul apostolic purces din iubirea lui Dumnezeu și a deaproapelui, preamărirea aceluia pentru care suntem creați, au fost imboldurile faptelor mari. — Să nu lipsească controlul în biserică, dar un control apostolic să fie, vie de unde a veni. „Carele e mai mare între voi să fie ca cel mai mic; și cel mai de cinste ca o slugă“. Altcum vom fi ca cei ce leagă sarcini grele și cu anevoie a le purta, și le punem pe umerile oamenilor, — și toate se vor face a avea vază dela oameni.

O controlă prea severă și minuțioasă poate mai mult să strice. Preotul trebuie să fie liber în mișcările sale, și vai de a-ela care va fi cu gândul tot la control.

Să se mărginească controlul la aceea, că face preotul progres ori ba, dacă nu, să se caute de e vina preotul, ori doară mai e și altă rană de vindecat. **Dr. Luca.**

Institutele noastre de învățământ.

Anuarul XLVII al gimnaziului gr. or. român din Brașov, al școlii reale și al școlilor centrale primare, pe al 61-lea an școlar 1910—1911, publicat de Virgil Onițiu, director.

Partea oficială a anuarului din Brașov este premească de două disertații. Mai ales

disertația dlui Sulică este foarte interesantă pentru cetitorul de specialitate, nu însă pentru marele public cetitor profan și străin de cunoștințele mimatioase a savantului străbătut de toate formele lumii arheologice, de inscripțiile enigmatice de pe petrele și cărămizile ce întâlnim în toată întinderea vechii Dacii, — studiul dlui Sulică merită toată atențiunea specialistului, și dacă până acum nu l'a scos în broșură, ne-ar plăcea să-l vedem cât mai curând tipărit separat, făcând deopotrivă serviciu real și profesorilor de latină și arheologie și elevilor studenți. Discursul festiv a dlui Chelariu e actual și prin urmare va fi citit de mai multă lume. E interesant și instructiv pentru ori și cine a cunoaște — cât de vag — uriașa personalitate alui Charles Darwin, poate cel mai mare savant naturalist — în înțelesul bun al cuvântului — ce a avut omenirea. Sunt de credință că discursul festiv al dirigintei de studii dela școala reală din Brașov va lămuri pe mulți asupra adevăratului Darwin, — cu totul deosebit de cel creat de „multe împrejurări“.

Corpul didactic la gimnaziu stă din 14 profesori, la școala reală din 5 profesori, — profesori de obiecte extraordinare, secundari, ajutători și externi au funcționat 5. Schimbările mai însemnate în corpul didactic au fost intrarea la pensie a dlui P. Dima și trecerea dlui L. Blaga dela reale la gimnaz. La masa studenților în anul școl. 1910/11 au avut prânzul întreg gratuit 23 elevi iar 12 cu beneficiul de jumătate. Administratorul mesei studenților, d. Onițiu, dă un conșpect al cheltuielilor și al școlariilor ajutoari de masa studenților pe cei 13 ani de existență a ei. S'au împărțit în 13 ani 479 școlari, iar cheltuielile au fost 59,196'91 cor. *Averea întreagă* a mesei stud. per 1 Iunie 1911 este cor. 53,533'32 + Lei 5400, iar

Să mai ascultăm în privința această și pe înțeleptul împărat al Israelului care încă a chibzuit mult asupra rostului vieții, căutând să afle și el adevărul:

El cuvântează astfel:

„Eu Ecclesiastul am fost împărat preste Israel în Ierusalim: Și am pus în inima mea a cercă, și a socoti cu înțelepciunea despre toate câte se fac sub soare: și iată toate sunt deșertăciune și înșelarea sufletului... Gândit'am eu întru inima mea, ca să zic: iată m'am mărit, și am întrecut cu înțelepciunea pe toți, cari au fost mai înainte de mine în Ierusalim, și inima mea a văzut multă înțelepciune, și știință. Și am pus inima mea, să cunoască înțelepciunea, și cunoștința, pilde și știință: și am cunoscut eu, că și aceasta este înșelarea sufletului. Căci întru mulțimea înțelepciunii mulțimea cunoștinții este, și cel ce adaugă știință, adaugă și durere. Zis-am eu întru inima mea: vino acum să te ispitesc întru veselie și vezi binele: și iată și aceasta este deșertăciune. Răsului am zis: prostie; iar bucuriei: Ce înă cuprinzi de-a geaba?... Și inima mea m'a povățuit întru înțelepciune, ca să stăpânesc preste desfătare până voi vedea: care este binele fiilor oamenilor, care să-l facă sub soare în numărul zilelor vieții lor. Mărit-am lucrurile mele, ziditu-mi-am case, săditu-mi-am vii. Făcutu-mi-am grădini, și livezi, și am sădit într'insele tot felul de pom roditor, făcutu-mi-am lacuri de ape, ca să ud din-

tr'insele dumbrava de lemne odrăslitoare. Avut-am slugi, și slujnice, și familie numeroasă, și cirezi, și turme multe am avut, mai mult decât toți cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim. Adunatu-mi-am argint, și aur și avuțiile împăraților, și ale țârilor: Făcutu-mi-am cântăreți și cântărețe, și desfătările fiilor omenesci, mestecători și mestecătoare de vin... Și tot ce au poftit ochii mei nu am depărtat dela dânsii, și nu am oprit inima mea dela nici o desfătare... Și am căutat eu spre toate lucrurile mele, care le-au făcut mâinile mele, și spre truda, care m'am ostenit a o face, și iată toate sunt deșertăciune și înșelarea sufletului, și nimica nu este statornic sub soare. Și am căutat să văd înțelepciunea, și rățacirea, și nebunia... Și am văzut eu că covârșește înțelepciunea pre nebunie, precum covârșește lumina preste întunerec...

Iar când stai să culegi această înțelepciune „covârșitoare“ a Ecclesiastului, iată ce află în încheierea acestei cărți, drept cunună, par'că, a toată înțelepciunea pre care o cuprinde: „Sfârșitul cuvântului tot, auzi-l: Teme-te de Dumnezeu, și poruncile Lui le păzește, că aceasta este tot omul: Că toată fapta o va aduce Dumnezeu la judecată, cu tot lucrul trecut cu vederea, ori bun, ori rău fiel!“

Dar, în sfârșit, ce mai atâta căutare tu dreapta și în stânga, când cel ce a putut zice despre Sine că El este „lumina lumii“, că El este „calea, adevărul și viața“ și că

„ceriul și pământul vor trece, dar cuvintele Sale nu vor trece“; când Acela, zicem, ne-a luminat pe deplin anevoioasa întrebare a rostului și a scopului nostru pe acest pământ prin cuvintele: „Ce-i va folosi omului, de va dobândi lumea întruagă, și-și va pierde sufletul său, sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“

Acestea sunt cuvintele credinții: cuvintele vecinicului adevăr dumnezeesc!

Și dacă viața asta pământească nu are rost, dacă nu-i trăită pentru suflet și pentru mântuirea lui, atunci, pentru o și mai deplină lămurire a întrebării, trebuie să cercăm: care este rostul sufletului?

Cuvântul credinții, și în privința aceasta, este cum nu se poate mai limpede și mai hotărât: ea ne încredințează cu atâta siguranță, că *rostul sufletului nu poate fi altul decât însuș Dumnezeu sau fericirea de veci* „Ziditu-ne'ai, Doamne, pentru Tine, — zice luminatul Sfânt Părinte Augustin — și neliniștit este sufletul nostru, până ce nu se va odihni întru Tine!“

Dacă nu ar fi așa, după cum atât de luminat ne învață credința, atunci noi, oamenii, am fi cele mai nefericite ființe de pe pământ! Căci minte avem: dornică de a ști tot adevărul; voință avem: gata de a se aprinde pentru tot ce este bine, înălțător și frumos, — și apoi să rămână cu toate acestea neîndestulate, căci în viața aceasta, am avut

total face 58,652-52 cor. Bursieri la gimnaz și reale au fost 32 de elevi.

Din datele statistice reținem următoarele: s'au înscris la gimnaz 310 elevi, mai puțin ca anul trecut școl. cu 33; la școala reală 82, mai puțin cu 4, iar la comerciale s'au înscris 112, mai mult cu 10. La olaltă 504, o scădere față de anul trecut cu 27 elevi. Cu totul la școlile medii (reale și gimn.) au avut nota foarte bine 62 elevi, 80 bine, 133 suf., 30 un nesuf., 2 nesuf. 35 înși iar 25 elevi mai mulți nesuficienți; la moralitate legală au avut 47 și 5 puțin legală. Examenul de maturitate s'a ținut în Iunie, rezultatul final al întregului examen de maturitate a fost: 6 cu foarte bine, 13 cu bine, 26 simplu, pe un an respinși 7, corigenți din un obiect 12, au repășit 2. În înștiințarea pentru anul viitor aflăm o notă foarte salutară: „In clasa a opta gimnazială nu se vor mai primi scolari veniți dela alte institute, decât dacă vor prezenta test. de cl. VII cu nota generală: foarte bine (jeles).”

Reviste.

Moravia. În zilele 27—30 Iulie a avut loc în Velehrad al treilea congres al unioniștilor, fiind de față foarte mulți oaspeți.

Au luat parte la acest congres teologi erudiți din Europa întreagă, între dâșii mulți profesori universitari.

Protectoratul congresului l-a primit principele-primat din Olmütz Dr. Francisc Bauer; de prezidenți onorari au fost aleși contele Andreiu

destul prilej de a vedea mai înainte, nimica nu le poate îndestula, nimica nu le poate mulțumi: căci toate sunt deșertăciune și înșelarea sufletului; pentruce ne-ar și fi fost date, dacă în viața asta, nimica nu le poate ferici, iar o altă viață, în care să poată fi ferice, nu ar fi? Nu ar trebui să zicem atunci, că Dumnezeu e tiranul nostru cel mare, care ne-a zidit pentru a ne neferici?! — Dar e blasfemie a cugeta așa ceva despre Preaînțeleptul și Preabunul Ziditor al firii care ne arată pretutindenea și pe tot de-arândul cea mai minunată rânduială. — Și dacă pretutindenea și pe tot de-arândul este așa, numai cu noi, oamenii, să fie altfel? Prin rostul marelui Apostol al neamurilor. Sf Pavel credința ne spune, că și noi ne vom ajunge scopul, dacă vom fi vrednici: „Ochiul nu a văzut, nici urechea nu a auzit, nici la inima omului nu s'a suit: ce a pregătit Dumnezeu celor ce-l iubesc pe El!”

* * *

Întrebări mari și grele sunt acestea și dela deslegarea fericită sau nefericită a acestora atârnă toată fericierea sau nefericirea noastră, precum dela oprirea globurelului în găuricea cea roșie sau în cea neagră, la jocurile de risipă sau așa numite hazardoase dela Monte-Carlo, atârnă tot norocul sau nenorocul nebunilor boieri jucători, cari își pun în joc nu numai averea, ci de cele mai

Szeptycki mitropolitul rutean din Lemberg și Epifan Sanoo episcopul bulgaro-unit din Saloniki, iar preșident real a fost ales: Msgr. Dr. Ant. C. Stojan, prepozit și deputat dietal în Kremsier.

Congresul a tractat două zile întregi despre punctele, cari despărțesc biserica orientală de cea apuseană, și s'a năzuit întru aflarea unui temei comun, pe care s'ar putea uni între sine bisericile numite sub șefia Patriarhului Roman.

Președintele a declarat încă prealabil, că dela congres vor fi absolut eschise următoarele trei lucruri: politica, panslavismul și modernismul.

Afară de feliuritele chestii grave teologice, câte s'au discutat prin oameni de specialitate, s'au mai tractat și o seamă de lucruri foarte actuale, așa: s'au dat îndrumări practice cu deosebire ce privește cinstirea unor Sfinți orientali, și s'au adus hotărâri însemnate privitor la promovarea uniunii bisericești.

Congresul ce s'a celebrat astfel de data aceasta este cu un pas gigantic mai mult cătră mult dorita unire a bisericilor. Și cercul celor ce se entusiasmează de idea acestui ideal se mărește din prilej în prilej tot mai mult; dovadă și congresul de acum, precum și faptul, că și ortodoxii iau parte la consfă-

multe ori chiar și viața și ființa lor și a familiilor lor.

Și deslegarea acestor mari și grele întrebări nime nu o poate face în locul nostru, ci noi înșine trebuie să le deslegăm, precum și suntem și viem noi înșine, și nime nu poate fi sau trăi pentru noi.

Ci, noi întăriți cu virtutea credinții să îndrăsnim, și atunci, după dumnezeasca făgăduință a Mântuitorului, vom birui lumea!

Credem, că nu putem încheia mai nimerit acest șir de cugetări decât cu frumoasele cuvinte ale poetului nostru *Alexandru Vlahuță* care slăvește astfel minunata virtute a credinții:

„Ne biruit e omul ce luptă cu credință!
El știe, că pe lume nimic zadarnic nu-i;
Că dincolo de truda și jertfa clipei lui,
În taină, vremea țese la sfânta biruință;
Că vuietele toate visează armonie;
Că... este o dreptate, și... trebuie să vie!”

Zicale turcești.

Prilejul trece ca ploaia de vară.

*

Ce iese din mână nu se mai întoarce.

*

După tinerețe leneșe, vin bătrânețe muncite.

tuirii. — Și împrejurarea aceasta nu poate, decât îmbucură pe oricare creștin.

Toate discursurile, discușiunile și hotărârile congreselor se scot și în volume.

Congresul ținut la capătul lunii trecute încă va apărea în volum latinește, sub titlul: „Acta III. conventus Velehradensis”.

Cel mai apropiat congres unionist se va ține tot în Velehrad în anul 1913.

*

Statistica. Relevăm din statistica lunii Iunie a. c. următoarele: În luna aceasta s'au încheiat 14232 căsătorii, cu 3273 mai mult, decât anul trecut în acelaș restimp. Dintre căsătoriile acestea 1899 au fost mixte. Între creștini și ovi s'a legat căsătorie luna aceasta în 56 cazuri, fiind în 32 cazuri mireasa jidană, iar mirele jidan în 24 cazuri.

S'au născut în luna lui Iunie 55.783 copii. Numărul morților s'a urcat la 37.483. Sporul deci prezintă o sumă de 18.300. — Față de anul trecut avansul e 2450. — Dacă stăm însă să comparăm sporul celor șase luni din anul acesta cu sporul de pe cele șase luni din anul trecut, aflăm deficit. În cazul acesta numărul nașterilor e mai mic cu 5956, iar cazurile de moarte sunt cu 20.063 mai multe. Deci total un deficit de 20.063.

De tuberculoză au murit 6353, ceilalți de alte morburii, dar într'un număr neasămănat mai mic. — Cele mai multe decese de tuberculoză au fost între Dunăre și Tisa — 1180, dintre cari pe Budapesta revin 262. Cele mai puține cazuri din tuberculoză au fost în dreapta Tisei — 517.

La statistica pașapoartelor aflăm, că s'au scos luna în luna aceasta 6750 pașapoarte, și anume: 3370 pentru emigrare, iar 3380 spre alte scopuri. — Dintre emigranți 3962 au pașaport pentru America, 383 pentru România, iar 155 pentru Germania.

Față de emigrările lunii Iunie din anul trecut, cele de anul acesta sunt mai puține, — numai 5733.

Preste hotarul româno-maghiar au trecut de tot în luna Iunie c. 56.271, dintre cari cei cari au trecut în Ardeal au fost cu 583 mai mulți, decât aceia, cari au trecut în România. — Tregerile s'au făcut în cea mai mare parte pe tren. Cea mai mare circulație a avut-o Predealul prin gara căruia au trecut 16.548.

Datele aceste statistice se publică lunar în: „Sztatisztikai Havi Közlemények”. — Cine se interesează mai de aproape, își poate de aol eruă datele dorite.

Primul aviator român inginerul A. Vlaicu la Blaj.

Cu prilejul serbărilor culturale, cari se vor desfășura la Blaj în 28, 29, 30 August st. n. obștea românească va avea rara fericire de a se desfăta în zborul aviatorului nostru A. Vlaicu, care a ținut să înalțe nimbul serbărilor prin zborul său cu aparatul cel mai nou construit după sistemul propriu. — Zborul inginerului Vlaicu va fi un frumos gest în per vazul serbărilor jubilară a culturii române. Români de pretutindena, grăbiți a fi martori a acestui triumf al științei române. Nu întârziți a respăți cu obolul vostru nizuințele și jertfa ce aduce un fiu al neamului și țării noastre pe altarul științei universale.

Spre orientare avizăm P. T. public românesc, că *zborul va avea loc în a doua zi a serbărilor: Marți în 29 August sau la caz de timp nefavorabil Miercuri în 30 August st. n. între orele 5—7 d. a.*

Biletele de participare de persoană:

1. Loc I. 10 cor.
2. „ II. 5 „
3. „ III. 2 „
4. „ IV. 1 „

Anunțările să se facă *necondiționat* până la 25 August ca comitetul aranjator să poată lua măsuri pentru trenurile de lipsă, trimitându-se de-odată prețul biletelor la adresa: *Ioan F. Negruțiu jun. inginer Blaj—Balázsfalva.*

Comitetul aranjator.

N. B. Gazetele românești sunt rugate să publice acest anunț în proximal număr și în numerii consecutivi.

Noutăți.

Pontificele Roman. Starea Sfinției Sale s'a ameliorat puțin. Doarme cevaș mai bine. Deocamdată primește numai lapte și apă, mai ales minerală. Se speră, că peste câteva zile se va putea deja prezenta la reverință colegiul cardinalilor.

Concurs la teologie. Azi a expirat termenul pentru concurs la teologia din loc. Până aseară la 6 ore au sosit laolaltă 41 suplice. Dintre recurenți vor fi primiți 26 inși, parte pe plată, parte cu stipendiu. În nrul viitor vom da rezultatul.

„Doina“. Luăm act despre Societatea pe acții „Doina“ din Beiuș, care și-a început activitatea la 31 Iulie n. c. Nona societate are tipografie, legătorie și librărie, și numeră între acționari o seamă de oameni aleși din partea locului. Să fie într'un ceas bun!

Logodnă. *Iulia Câmpianu*, fca protopopului nostru din Gyergószentmiklós și *Dr. Ioan Roman*, fidențați. Felicitări!

Convocare. În seusul deciziunii comitetului din 23 Iulie st. n. 1911, adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur“ să va ține în acest an în 3 Septemvrie n. la 3 ore d. a. în edificiul școlii gr.-cat. din Mediaș. Mediaș la 3 August 1911. *Maria Moldovan*, prezidentă. *Filon Necea*, secretar.

Limba germană va trebui să se propună începând cu 1 Septemvrie n. pe baza unui nou și mai apt plan de învățământ în preparandiile de stat. — Ministrul cultelor țintește prin aceasta, ca l. germană să se însușească cât mai cu temei. — Ar fi bine să se reintroducă și în gimnaziile l. germană, ca obiect ordinar la examenul de maturitate!

Ploaie. Atât din Capitală cât și din provincă se semnalează ploaie bogată. — A plouat mult în Budapesta, Nyitra, Zombor, Alba-Regală, Oradeamare șcl. În Blaj a pornit Sâmbătă după amiază o ploaie torențială, care în puțină vreme ne-a umplut străzile de apă. — Spre amurg a contenit. — Azi e vreme bună și soare.

20.000 lire a dat regele Italiei ca ajutor pe seama incendiaților din Constantinopol.

Dela Arad Palatele culturale gr. cat. din Arad sunt aproape a fi puse sub coperiș. Două edificii imposante, cuprind 32 locuințe cu peste 100 chilii, apoi jur în jur pivnițe și 8 bolte în două strade. La casa parohială încă se lucră în strada sfântului Ștefan nr. 3-b și pe 1-a Noemvrie a. c. se va preda destinațiunii. Ce schimbări de odată, ca prin farmec. Unde mai ieri alaltăieri cucute cu alte buruieni cât omul vesteau miseria, mai bine zis nepăsarea noastră, astăzi palate pompoase vor să împodobească orașul, iar preotul se scapă de a mai fi cu cortul în spate și de multele șicanări și amăreli, la cari de multe ori eră expus pentru cvartirul închiriat.

Sfințire de biserică. Comitetul încredințat din partea poporului gr.-cat. din Sânca (Szeődemeter) cu efeptuarea edificării bisericii gr. cat. din loc, invită la „Actul Sfințirii“ acestei biserici, care se va celebra în 10 Septemvrie n. 1911.

Pentru năpăstuiții din Kecskemét s'au adunat până acum din oferte benevole 262.000 coroane.

Cu sutele stau muncitorii în America fără lucru. Se dă știrea din Newyork, că în Statele-Unite emigrații o duc foarte rău pe urma slabelor referințe de lucru. Pe străzi, în parcuri șcl. foarte mulți muncitori pierd vremea în cea mai mare mizerie, fără ocupațiune. La consulat se însinuă pentru ajutor și transferare acasă, zilnic câte 50—60 cetățeni ungariei.

La manevrele, ce se vor ține anul acesta în nordul Ungariei, va lua parte și Majestatea Sa Regele.

Conte Cavour e numele noului dreadnought italian, ce se va lansa pe ape mai aproape. Are în lungime 169 metri, în lățime 28 metri și în apă stă 8—9 metri de afund. Încărcat gata are o greutate de 21000 tone. Mașina de 24.000 puteri de cai înaintază cu o viteză de 22 mile marine.

Direcțiunea postelor din Oradea-mare se ocupă de ideia, ca în toate orașele, unde sunt electrice, să se pună cutii pentru epistole atât în carele electrice, cât și la singuraticile halte.

Socialistul! Cu prilejul petrecerii reginei Olandeze Vilma în Bruxela, social-democratul Grimard, ca primarul orașului, spre a face bucurie reginei, a împrumutat dela muzeul orașului, în schimbul alor 15.000 de franci, serviciul de ceai, și într'aceia a servit reginei ceaiul la serată.

Coroana lui Iuda. Cetim în „Foaia Poporului“ din Sibiu: Pe preoții greco-orientali, cari au venit să-și iea modesta congruă, trădătorul din Oradeamare (Mangra? n. red.) i-a silit să arunce o coroană pe murdăria lui Slavici „Zbucimări politice“, în care acesta își bate joc de tot trecutul său. Rușine!

Din 1893 n'au fost călduri așa mari în Londra ca în zilele trecute. Termometrul a arătat nouăzeci și cinci grade Fahrenheit. Mai mulți oameni au murit de insolatie. Aceleși vești despre călduri tropicale vin din Bruxela, unde termometrul s'a urcat la 37 grade C. în umbră.

Eri s'au încheiat cursurile de vară ținute la Vălenii-de-Munte. Partea covârșitoare acelor 205 auditori, câți au urmat prelegerile au fost profesori, studenți, studente ș. a.

Alegerea de prezident în Portugalia e împreunată cu multe neînțelegeri. — Guvernul nu poate mulțumi pe radicali, cari 'au candidat pe liberalul Machado — ministrul externelor, — și ar dori din răspuțeri să-l aleagă. S'au iscat mai multe ciocniri sângeroase. Până acum nici unul dintre candidați nu întrunește majoritatea recerută.

Au dispărut 134.620 cor. de pe trenul dintre Sátorajauhely și Cașovia.

Edison a sosit zilele trecute din Newyork la Liverpool în Anglia. Scopul venirii lui Edison în Europa este între altele și mutarea Societății-Edison din Londra la Berlin, precum și o seamă de alte chestii negustorești.

Congresul sioniștilor s'a deschis în Bazel luând parte cinci sute delegați. La propunerea comisiei executive s'a hotărât prealabil să se trimită guvernului turcesc telegramă de condolență și cinci mii franci — pentru incendiații din Constantinopol.

În Spania. Se dă știrea din Madrid, că în toate orașele mai mari ale Spaniei muncitorii au părăsit lucrul și au declarat grevă generală. — E teamă să nu se ivească turburări mai mari.

Pe Nil, s'a cufundat în 5. c. n. o corabie încărcată cu indigeni. Până acum au scos din valuri treizecișase cadavre.

Admiralul Togo, umblând prin Filadelfia s'a îmbolnăvit greu în urma căldurilor mari, ce dănuiesc pe acolo.

Patru mii franci în mreje. Din Agram se vestește, că un pescar din Rheinfelden, ridicându-și mrejea din Rin, a aflat în ea un colier împodobit cu diamante prețioase. Diamantele plătesc vre-o patru mii franci.

Testamentul muzicantului. Crăsmărița Cattan din Borțan on Treut a îngrijit din milă pe un biet muzicant de pe străzi. Murind muzicantul a testat crăsmăriței unica avere ce avea — vioara. Ani de-arândul stătuse vioara printre alte multe scule de ale crăsmăriței. Mai nou s'a abătut la crăsmă un muzicant din Londra, și văzând din întâmplare vioara, a promis 1500 coroane pentru ea. — Crăsmărița observă la moment, că vioara e prețioasă; a dus-o la un expert și astfel reintorcându-se a primit douăzeci mii coroane pe lăsământul bietului muzicant.

Necrolog. † *Dr. Iacob Rațiu*, fost medic de spital pensionat în București — originar din Comit. Făgăraș, com. Șinca-Veche, în București.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

J. P. P. Ne pare rău dar nu putem publică de data asta scrisoarea Dvoastră.

Partea Literară.

Concubinatele.

(Continuare și fine).

Negreșit, trebuie să respingem cu privire la dieceza Lugojului acuza, că s'ar pretinde stole așa de mari, încât acelea în fine ar fi în stare să împiedice încheierea unei căsătorii.

De altă parte însă cred, este ceva în aceea, că pe lângă celelalte spese de odin lumar, cu cari e împreună încheierea căsătoriei, mai fiind și taxe bisericesti, acelea, în măsura, în care există, participă la rolul, ce-l au celelalte spese. Pecând la bisericile apusene nu există decât onorar pentru cununie, în biserică orientală se taxează contractul, vestirile, se susține taxa protopopească și dacă trebuie, se plătește taxă pentru dispenzație.

Dintre taxele bisericesti unele aparțin beneficiului parohial, ștergerea acestora trebuie să preocupe mai pe urmă; prioritatea o au acelea, cari cad în favorul oficiilor împreunate cu alte beneficii. Deci mai curând ar trebui șterse taxele pentru protopopi și pentru dispenzații.

Cu privire la taxele protopopești, sinodul ardiezean ținut la Blaj în șed. din 12 Maiu 1904 le susține în lipsa unui fond de administrație bisericască, din care să se poată compenza protopopii! Se știe însă, că taxa nu se dă pe titlul unui onorar pentru agendele administrative ale protopopilor, ci titlul „licenței“, adică a clauzei, ce subscribe oficiul protopopesc la fiecare contract de cununie: „dacă între sponzi... nu subversează impedimente canonice ori civile nimicitoare ori împedecătoare de căsătorie, subsemnatul oficiu facultează pe parohul competent a-i binecuvânta în Domnul spre căsătorie validă și legiuită“!

Aceasta facultate sau imputernicire e aceea, ce nu se razimă pe nici un principiu al dreptului eclesiastic matrimonial, deci aceasta ar trebui ștearsă mai întâi, ca ceva azi fără înțeles. Astfel încetând serviciul, pentru care s'ar cuveni oficiului protopopesc plata sa, înceată și legitimarea taxei! De scurtarea beneficiului protopopesc nu se poate plânge nime, căci atare beneficiu, pe lângă beneficiul parohial al protopopului, numai în raportul serviciului plus—parohial al respectivei persoane poate exista; deci are: pentru vizitațiile canonice onorarele din cassele bisericilor, pentru agendele scripturistice ajutorul din fondul Bobian (și din alte izvoare), pentru reprezentare servească beneficiul parohial mai bun, cu care e îngreunat oficiul protopopesc. Deci în senzul acesta nu se poate vorbi de absoluta lipsă a unui fond de administrație bisericască.

Mai cu puțin succes apără susținerea taxei protopopești la noi un preot în „Unirea“ nr. 41—1910, când aceea o justifică cu taxele obicinuite în biserică greacă-ortodoxă. Cunoscut fiind materialismul groaznic al acelei biserică, nimic nu ne poate servi mai puțin spre laudă, decât a ne acoperi cu praxa ei.

Mai multă greutate face preotului încasarea taxei pentru dispenzații. Mai ales la

aceea, pe care mai de multe ori ai să o ceri, dispenzația dela imped. relig. mixte. Cu multă oboseală, cu capacitări și admoniții, cu iertare la taxe parohiale și cu alte mijloace de preveniență îți reușește să îndupleci o pereche să se cunune, fi câștigi pentru a se învoi conform § 1 art. XXXII. 1894 în favorul bisericii noastre, mergând pela pretură și făcând protocolul de lipsă, și la toate acestea îți vine repetita admoniție, să încesezi taxa pentru dispenzație, acomodându-te și în privința aceasta prescrișelor Statutelor diecezane. Deci nu-ți rămâne alta, decât să aduci și jertfa de a pune dela tine taxa aceea, sau să te expui notei de neglijent sau să lași anumite perechi necununute, resp. perdute pentru biserică noastră.

Indrăznesc a crede, că din cauza aceasta, pe lângă alte nesocotiri ale ss. Canoane, există la noi praxa de a cununa fără rever-sale și fără dispenzația de lipsă.

Pentru aceea aș cere, că barem taxa dispenzației dela imped. relig. mixte, odată pentru totdeauna să se șteargă, căci atare dispenzație, resp. taxă pentru ea, la alte biserică nu există. Ar fi bine, să se șteargă taxele și pentru celelalte dispenzații, căci se întâmplă multe abuzuri cu ele: nu demult se vorbea despre un preot, care pentru o dispenzație dela impedimentul sponzaliilor solemne pretindea 100 Cor.

3. A treia cauză a concubinatelor este la noi trăgânarea peste măsură a proceselor matrimoniale. Până când alte procese, resp. cele matrimoniale la forurile civile se rezolvă în câteva luni, cele matrimoniale la forurile bisericesti abia se sfârșesc în 5—10—20—30 ani!

E foarte greu, a pune în vedere unei perechi de concubinari, că li-se va regula relația pe cale bisericască, dacă e nevoie de proces matrimonial, căci și evident fiind rezultatul, nu știi, care dintre cei în viață va ajunge sfârșitul lui.

E îngrozitor a ști, cum zac în prav la cutare referent ani dealungul acte, dela rezolvarea cărora atârână binele temporal și vecinic alor 2 sau mai multe suflete creștinești! Nici nu mai amintesc de aceea, cât scade după experiență, auctoritatea judiciară bisericesti înaintea credincioșilor.

Deci niște măsuri noi se impun în acest respect. Dacă în centre nu se ajung persoanele să se constituie asesori la forurile matrimoniale și din afară, cari, ca ori unde, să se aleagă numai după meritul muncii și priceperii.

4. A patra cauză a concubinatelor se poate indica lipsa unei lucrări sistematice și unitare din partea preoțimii pe terenul acesta!

Ilustritatea Sa Dl. Episcop Dr. Vasile Hossu în Circularul din urmă cu cuvinte atât de mișcătoare îndeamnă preoțimea la muncă împotriva concubinatelor: dar unde și câți sunt preoții, cari pe lângă observarea anumitor regule să porcedă la fel întru munca atât de însemnată? Ar fi bine să avem un îndreptar amănunțit, cum e procedura statorită în sinodul dela Blaj șed. 12 Maiu 1904, care deodată să se impună pentru urmarea tuturor preoților pe lângă cel mai sever control. Altfel ce folos e, dacă eu deneg sacramentele unui concubinar și acela merge în vecini, se spovedește și se cuminecă acolo.

Pentru compunerea unui îndreptar practic în toată privința cred, că s'ar putea recerca Societatea S. Francisc de Regis.

*

Acestea am crezut a espune în cauza concubinatelor, crezând, că prin relevarea acestora am servit interes public bisericesc.

Mai observ numai, că în cauza aceasta am înaintat și un smerit memoriu Il. S. D. Episcop Dieceza, pentru a cărui grațioasă primire mă rog și pe calea aceasta.

Dr. Niolae Brînzău.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

62

Era sigur, că Rothger va ucide pe nefericitul de Zbisko și astfel chestia va fi împăcată. Nu va mai fi cine să-și răzbune.

Și Siegfried era sigur, că Rothger va fi învingătorul, căci el se luptă pentru nevinovăția cruciaților.

— Și de va fi el învins?... — Să cugetă în sine? Totuși s'a cugetat, să nu elibereze pe Jurand. Va aștepta rezultatul marului magistru. Și-a propus însă, și aceea că va elibera pe Jurand, dar pe Danusia o va închide undeva departe, unde să nu-i mai audă nime de nume.

Și cugetându-se în mai multe zile ce se facă, într'o seară auzi numai niște sunete la poartă. — Trimise pe un servitor la poartă. Acesta se reîntoarse îndată.

— Ce-i? cine-i afară? — îl întrebă repede.

— Trimisii tăi au sosit și aduseră cu ei și pe Rothger.

Siegfried eși numai decât să vază. S'a întristat mult când înțelese, că Rothger e mort.

Damandă să-l așeze numai decât pe catafalc, și însoțit de servitor merse în cela unde era prinsonerul Jurand.

Ajuns aici îl privi cu dușmănie și văzându-l, că un ochiu îi lipsește a dat ordin servitorului să-l orbească de tot. — Apoi se adresă lui Jurand:

— Ți-s'a promis libertatea! O vei și primi-o dar întâiu îți voi scoate limba să nu poți mărturisi nimănui nimic de ceea l'ntâmplare.

De aci plecă în capelă unde văzu cadavrul lui Rothger. — Iși luă rămas bun dela el și se depărtă în odaia lui. — Aici nu putu dormi nimic, se cugetă să uciză pe Jurand, când se auzi deodată un sgomot. Mai mulți pășiră în odaie și deschizând ușa observară jos un corp omenesc aproape mort.

— Ajutor, — ajutor — strigă unul

— Cine-i, ce s'a întâmplat? — zise un altul.

Și privind mai aproape recunoscu pe Siegfried.

PARTEA ȘEASA.

I.

Glava s'a reîntors repede către casă. Drumul rău i-a căuzat multe piedeci, așa că el ajunsese în Zgogelitz numai pe la sfârșitul lui Martie. Deși doriă să vază pe Jaghienka, mai întâiu s'a dus la Mazko. Pe când ajunsese în Bogdaniec era chiar seară.

La început nu l-a recunoscut pe Glava. Mai târziu îl întrebă de Zbisko, despre care credeă că e mort. Glava însă i-a răspuns că:

— Zbisko e sănătos!
— Spune-mi unde?
— S'a dus în Malborg.
— Și ce caută acolo?
— Pe sotia sa.
— Pe fiica lui Jurand?
— Nu-mi vine să cred. Fica lui Jurand?... sotia lui Zbisko?..
— Cum vrei, — răspuse Glava.
Glava nu știă să spună, unde și când s'au cunutat.
— Pentru Danusia s'a duelat cu mulți, chiar și cu Rothger.
— Și-acum e alui Danusia?
— Sigur!
— Nu-mi vorbi nimicuri!... Dar Jurand?
— Pe el l'au deținut cruciații — răspunsă Glava. Intreagă averea și-a testat-o lui Zbisko.

Mazko eră vesel de partea ce a făcut-o Zbisko deși i-ar fi plăcut și de Jaghienka. La neliniștit însă faptul, că cruciații îl vor prinde cași pe Jurand.

Și așezându-se pe un scaun continuă converbirea cu Glava.

— Ce crezi, cruciații vor elibera pe Danusia?

— Nu cred. Fata e pierdută pentru vecie!

— Pentru ce?

— Așadar averea din Spichov e alui Zbisko și el se va putea căsători a douaoră.
— De-ar lua pe sermana Jaghienka.

— Zău. Bine ar face și așa e orfană

— Ce? — Jaghienka e orfană? — întrebă Glava.

— Tu nici nu știi?

— Conte Zich s'a dus cu abatele în Osvecim și reintorcându-se spre casă, nește germani pe el l-au străpuns, iar abatelui i-au spart capul. Zich deja de o jumătate de an e mort.

În momentul acesta se deschise ușa și intră Jaghienka cu Jasko, fratele ei mai mare.

— Ce s'a întâmplat? — strigă Jaghienka.

— Nimic rău, — răspuse Mazko.

Observa apoi și pe Glava.

— Mă bucur, că ești aici!

— El unde-i?

— În Malborg.

— Nu ți-a povestit ție nici când de fiica lui Jurand?

— Ba, da, răspuse Jaghienka.

— Mazko ți povesti totul ce i-a spus lui Glava.

Jaghienka intristată se depărtă acasă. Mazko urmă și adresă următoarele:

— Stai Jaghienka să-ți spun, că Danusia n'a fost nici când sotia lui Zbisko.

— E tot atât, dacă o iubește.

Glava încă o urmări și ajungând acasă îi mai spuse încă odată tot ce a știut de Zbisko, Jurand și de Danusia.

II.

Mazko se pregătea de drum. Cu Jaghienka conveniră numai după o săptămână la masa din Keesnó. — Aici îl întrebă:

— Te-ai decis să pleci?

— Da, și încă mâne.

— Deauna în Malborg?

— Încă nu știu.

— Eu încă mă cuget mult. Aș vrea să cer dela tine un sfat ce se făcu Stan și cu Vilko?

— Nici eu nu știu.

— Du-mă și pe mine cu tine.

— Nu se poate!

— Cum nu? — zise Jaghienka, doar tu și Glava mereu îmi spuneți, că fiica lui Jurand nu se va afla, nici odată. — Eu și așa nu mă mărit nici după Stan, nici după Vilko! după nime...

— Cum să te duc între cruciați?

— Eu aș dori să merg la abatele în Seradz.

— Bine zici, — adause Mazko.

În ziua următoare Mazko se duse la bătrânul Vilko și îi comunică plecarea lui.

— Mergi să răscumperi pe Zbisko? — zise Vilko.

— Duc ce-i drept cu mine preț de rescumpărare, dar nu pentru Zbisko. Înainte de m'aș duce Vă rog să grijiți și de ale mele, de casă și celealalte. Eu trebuie să merg, căci Zbisko luă de soție pe fiica lui Jurand.

— Spune-ne cum s'a întâmplat asta?

— Grijiți și de Stan, căci el neliniștește pe sermana Jaghienka.

Apoi s'a reintors liniștit acasă. Aici află pe Jaghienka. — Mazko i-a spus, că numai mâne pleacă. Ambii se retraseră până la dimineață în odăile lor unde se liniștiră.

III.

Ajunși în Seradz, Jaghienka se miră de frumuseța orașului. — Pe abatele nu l-au aflat, căci înainte de asta ca din senin s'a decis să plece în contra cruciaților.

L-au abătut însă dela acest plan. El a mers în Plotzk, unde-i sub îngrijirea episcopului.

Pe Mazko l-a atins neplăcut acest fapt și s'a înțeles cu Jaghienka ce să facă.

— Să mergem în Plotzk după abatele, — zise Jaghienka.

— E ușor s'o spui asta — dar e mult până acolo — zise Mazko.

— Glava spuse, că pe la Plotzk poți ajunge mai curând în Malborg.

— Dar te-ai înțeles cu el?

— Glava e om cu minte, — adause Anulia.

— Cine te-a întreat? — zise Mazko răzind.

Eata s'a rușinat și ești din odaie.

În ziua următoare plecară către Poltzk și după cinci zile ajunseră în Leucic, trecând prin o pădure deasă și umbroasă.

Prin desigurul cel mare cercă drumul Glava.

El plecă înainte și s'a reintors numai de cătră seară aducând cu sine și un om brunet dar robust.

— De unde-ai adus pe omul ăsta? — îi întrebă Mazko.

— Din pădure, — răspuse Glava. — El ne va conduce prin desigurul cel mare.

— Fă-ți cruce — îi demândă Mazko.

— În numele Tatălui și al Fiului și a sfântului Spirit, Amin!

— Bine-i.

— Ești brav copil, iubitul meu Glava!

— Am zis eu — adause Anulia.

— Nu taci? — zise Mazko glumind.

Anulia se aruncă în brațele Jaghienkei și începu să plângă spunând, că știe și ea ce-i dragostea de când cunoscă pe Glava.

* * *

În ziua următoare plecară la drum prin pădurea cea întunecoasă, După o călătorie de mai bine două săptămâni ajunseră sub zidurile orașului Plotzk. Fiind însă porțile orașului încuiate au fost siliți să se odihnească în casa unui străin ce locuia afară de oraș.

Mazko s'a sculat de timpuriu și auzi trista știre, că abatele murise deja de o săptămână.

Vestea îl suprimă tare mult și cutrieră apoi stradele pe cari le cunoștea să ducă marelui magistru epistola principesei Alexandra Zemovitov.

— A murit? își zise Mazko. — Ce să fac cu fata... Să o încredințez principesei Alexandra sau să o duc în curtea principesei Ana Danuta sau în Spichov?

Se cugetă și la aceea, că decunva va muri Danusia, Zbisko va iubi pe Jaghienka, care deja e și mai bogată de cum a fost.

— Macar Zbisko nici nu se gândește la ea. Și sunt convins, că le va pierde pe amândouă, căci pe Danusia nu o va afla nici odată.

S'a cugetat, că mai bine o va lăsa în curtea Annei Danuta, sperând că totuși odată se va cuminti și Zbisko.

— Ajuns acasă întrebă pe Jaghienka:

— Auzi cum sună clopotele?... Știi pentru cine?

— Nu.

— Pentru sufletul abatelui repausat.

— Dar a murit? strigă Jaghienka plângând. Da, căci plângea fiindcă iubise mult pe abatele, care eră un om bun.

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

B. Csandlos pe lunile, Aprile—Iuliu 1911. *Tritul de jos* pe 1907 și 1908. *Lunca* pe lunile Maiu—Iuliu 1911. *Greovaș* pe 1909 sem. 2-lea și întreg anul 1910. *Blajea* pe 1911 sem. 2-lea. *Noul român* pe 1911 întreg. *Mineu* pe 1911 sem. 2-lea. *Afintș* pe 1911 întreg. *Năoiu* pe 1911. *Săcărâmb* plătit pe întreg anul 1911. *Subpădure* pe 1911 până în 1-a Septemvrie. *Sovata* pe anii 1902—1/6 1906. *Noul săsesc* pe 1910 sem. 2-lea și 1911 sem. 1-iu. *Kebele Szt. Iván* pe 1911. *Bothaza* pe trimestrul prim 1911.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca din Blaj. Sub acest titlu a început să apară la Tipografia noastră o serie de povestiri bune, alese pentru tinerime. Nrul 1. cuprinde minunatele scrisori ale misionarilor din depărtatul răsărit, publicate în „Unirea“ sub titlul de „Vestitorii credinței“. Câte o astfel de broșură de 70 pag. format mic, costă 24 fil. O recomandăm cu căldură.

Björnstjerne Björson: *Mary*, roman din viața norvegiană, tradus liber de Dr. Horia Petra-Petrescu, Arad. 1911 prețul 1 cor.

Icoane din Iuptele Bisericii de I. Roşiu, format 16° mare pe 466 pag. Broşare elegantă. — 7 colori. — Preţul 3 coroane; pentru România 3 lei 50 bani. *Intreg venitul e destinat pentru „Mausoleul Bunea”*. Profesorul universitar de ist. bis. dela facultatea teol. din Budapesta a numit traducerea ungurească a „Icoanelor”: „Lucrare actuală şi de mare diligenţă... plină de cugetări cari de cari mai frumoase... apologie animată... scl. scl.”

Considerând şi scopul pentru care s'a oferit, ar face frumoasă misiune toţi cei ce ar desvâli-o în cercuri cât mai largi. După 25 exemplare — unul gratuit. — Se poate procura dela *Librăria Arhidiecezană* (Blaj) şi dela autor (Blaj „Unirea”) *Banii de răscumpărare ai fiecăruia se cîtează public.*

Antologionul sau Mineiul tomul I. carele cuprinde în sine slujbele dumnezeştilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu şi ale sfinţilor de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie şi Decemvrie.

Preţul tomului I. legat în piele şi cu copcii este 32 Coroane.

Vatra familiară. Indemnuri şi sfaturi pentru viaţa casnică. Cea mai potrivită carte pentru sătenii Cuprinde sfaturi creştineşti şi în o foarte frumoasă limbă populară. E editată de societatea de lectură a Clericilor din Seminarul Blajului. Se află de vânzare la oricare Librărie românească. *Preţul 30 bani*

M. Străjan: *Moartea lui Dante Alighieri* traducere din Silvio Pelico şi *Ingerul celor trei nopţi*, o veche legendă din viaţa lui Dante. — Craiova 1911 pag. 16, preţul de 20 bani. Amândouă bucăţile ni-se prezintă în o traducere foarte îngrijită şi ne descriu în vii colori câteva clipite din viaţa marelui geniu al Italiei.

Strin: *Din sârmana mea grădină*, versuri. Orăştie 1911 pag. 63 preţul 1 cor. Partea cea mai mare sunt poesii religioase, iar în cealaltă se cântă Mama. Autorul mănuieste destul de bine versul, fantasia sa însă nu pare destul de bogată, așa cât pe alocuri e banal.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuţie tehnică şi cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domşa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Şi alte peste 20 clişee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: *Albumul Bunea* — Blaj-Balázsfalva sau *Librăria semin.*

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferinţele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viaţa noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj*. — Preţul creat 2.20 cor.

Apostolul cu litere latine, 32 coale f. 4° cu litere mari şi cetefe. Să vinde broşat cu 14 cor., legat în piele roşie 22 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj*. — Preţul tabloului cor. 1.50 fil.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creştină* fco. 5.30

vol. II. *Tradiţiunea şi Bis.* fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului şi Graţia. fco. 7.30 cor.

vol. II. *Sacramentele şi Eshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism şi Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărţi din casele bisericăşti pentru bibliotecii. — Să află de vânzare la *Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.*

Ministerul r. Ung. de culte şi instrucţiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general şi particular pentru şcolile primare cu 1, 2 şi 3 învăţători.*

2. *Planul de învăţământ şi îndreptarul metodic.* pentru şcolile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia şi Făgăraş. Aprobate din Conferinţa Episcopescă, ținută în 7 Septemvrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opu întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru şcolile cu un învăţător —80
 „ „ „ doi „ 1.20
 „ „ „ trei „ 1.60
 plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comandele se pot face la *Tipografia Seminarială.*

A apărut: **Elemi Népiskola Értesítő könyvecske** — Indice pentru şcolile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la *Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.*

Carte de citire maghiară pentru clasele: V. şi VI. a şcolii primare cu limba de propunere română, de *Ioan F. Negruşiu* şi *Petru Ungurean*. Carte aprobată pentru şcolile primare prin ordinul ministerial Nr. 5,9421—1910.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domşa.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruişia**

Se află

de vândut cam 80 m³

lemne de lueru, stejar,

calitate excelentă, deplin uscate

în măsură diametrală de 14/20, 15/25 şi 15/30 cm., iar în lungime de 3—5 m., cu preţul de 60 Cor. m³ la

Első Kisküküllővölgyi

Hengermúmalom

in

Dicsőszentmárton.

Lemnele se pot vedea în orice timp.

(58) 8—8.

Nr. 111—1911.

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificiul şcolii confesionale gr.-cat. din Şeulia-de-Câmpie—Mezősály — u. p. Mezőmehes, prin aceasta se recerecă să-şi înainteze ofertele în scris însoţite de cauţiunea de 600 cor. adecă şase sute coroane la oficiul parohial gr.-cat. al Şeuliei-de-câmpie cel mult până la 20 August st. n. 1911 la 12 ore.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări şi anume: formularul de contract, condiţiunile de edificare, descrierea tehnică preliminarul de spese şi planul aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 13 Iunie 1911, sub Nr. 4345 se pot studia zilnic la oficiul parohial.

Şeulia-de-Câmpie, la 8 August n. 1911.

Vsile Rusu,
paroh gr.-cat.

Ioan Maier,
curator primar.

(63) 3—3.

Doctorul de casă

sau

Dicţionarul sănătăţii,

impodobit cu 315 chipuri, de Dr. Vasile Bianu, Tractează despre structura şi funcţiunile organelor omului. Medicina uzuală şi de urgenţă vindecă tot felul de boale, accidente, otrăviri, asizii, epidemii, contagiuni, microbi, nevrosoc pinotism, medicamente, plante medicinale, pansamente, igiena generală, alimente de beuturi, locuinţe, îmbrăcăminte, igiena preventivă, igiena etăţilor şi profesiunilor, igiena curativă, igiena simţurilor, igiena oraşelor şi satelor, ape minerale, hidroterapie, băi, electricitate, exerciţii, gimnastică etc.

E indispensabil pentru fiecare casă. — Costă 14 cor. franco.